

ACI GÜLÜŞ (TEBESSÜM-İ ELEM)

1923

Hüseyin Rahmi Gürpınar 1864-1944

KİŞİLER

Cabir Kenan ile aynı yerde çalışmaktadır fakat işine özen göstermemektedir. İçki, kadın, dalkavukluk ve yaşamak dışında yaptığı ve önemseydiği bir şey yoktur. Beyoğlu'nda ne kadar cümbüş evi varsa hepsini biliyor ve buraları çalıştıran, yöneten ve buralarda çalışan kadınların hepsini tanıyor.

Vuslat Genelevde çalışmaktadır. Güzelliği ile dikkat çeken, erkekleri kolaylıkla etkileyebilen bir kadındır. Didar'a çok düşkündür, onsuz yapamamaktadır.

Didar Vuslat'ın belalisidir. Güçlü, iri ve hovarda biridir. Genelevlerde itibarı çok yüksektir. Kendi para vermeyerek üste para almaktadır. Afyona, içkiye, kumara ve kadına düşkündür. Bir işi yoktur kadınlar ve kumar ile geçinmektedir.

Benli Faika Cabir'in kırk beş yıllık dost tuttuğu kadındır. On beş yıldır da Cabir ile karı koca gibi olmuşlardır. Gençliğinde çok etkileyici, cümbüşlerde adı duyulmuş biridir. Güzelliğini kaybedince Cabir'e tutunmuştur. Gerçekten de ona sadık olmuş, bakımını üstlenmiş ve ilgisini eksik etmemiştir.

Mehmet Kenan Babası ve annesi geleneksel ve dindar karakterdedirler. Fakat Kenan geleneklerini ve etrafındakilerin düşüncelerini küçük görmektedir. Babası bir süre önce ölmüştür. Eğitimlidir ve memurluk yapmaktadır. Ailesi ekonomik olarak dar gelirlidir.

Ragibe Babası mülkiye memurlarındadır. Ailesi oldukça varlıklıdır. Babası, tek çocuğu olan kızının eğitimine çok önem vermiş, onu dadılarla büyütmüş, Frenk okullarına göndermiştir. Ragibe on yedi yaşındayken babası ölmüştür. Annesi ile yaşamaktadır. Eğitimi ve dünya görüşü dolayısıyla kimseyi beğenmeyen ve kendine layık görmeyen bir kadındır. Kenan ile birbirlerine aşık olarak evlenmişlerdir.

Şirin Eskiden köleyken azat edilmiştir. Ragibe'nin evinde çalışmaktadır. Yetenekli bir hizmetçidir. Habeş'tir.

ÖZET

Eğitimi ve zihniyetleri dolayısıyla dünya görüşleri yaşadıkları toplumdan farklı olan ve düşünceleri modern kavramlardan etkilenmiş olan Ragibe ve Kenan, tanıştıktan sonra birbirlerine aşık olur, evlenirler. Evliliklerinin ilk ayları çok mutlu geçmesine rağmen, bir süre sonra Kenan Ragibe'ye olan hislerini kaybeder ve evlilikten sıkılır. O günden sonra onu aldatmaya, dışarı da daha çok vakit geçirmeye ve önceden savunduğu düşüncelerin aksine davranışlar sergilemeye başlar. Ondan yararlanmaya çalışan arkadaşı Cabir, Vuslat ile anlaşarak Kenan'ı kandırır. Kenan, Vuslat'a aşık olur. Ona bir ev tutar. Aldatıldığını öğrenen Ragibe ise bu durumu kaldıramaz ve kocasının sadakatsiz, ahlaktan yoksun düşünce ve tavırları sonrası ondan ayrılmak ister. Kenan, Ragibe'in parası dolayısıyla ondan ayrılmayı reddetse de, Ragibe'nin onu buna mecbur bırakacak planlar yapmasıyla karısından boşanmak zorunda kalır. Ayrılıkları sonrası da hayatı giderek kötüleşir. Vuslat ile olan ilişkisinin paraya bağlı olması türlü sahtekârlıklar yaparak bu ilişkiyi devam ettirmek için çabalamasına sebep olur. Vuslat'a olan tutkusu onu ahlaki olarak ve yaşam kalitesi bakımından gittikçe aşağıya çeker. En sonunda Vuslat tarafından da terk edilir. En başından beri aldatıldığını, kandırıldığını, Vuslat'a aşık edilmesinin bir planın parçası olduğunu öğrenir. Ragibe'ye dönerek perişanlığından kurtulmak ve arınmak istese de eski karısı çoktan ikinci kez evlenmiştir ve çok mutludur.

ÖYKÜ

Ragibe ve Kenan'ın tanışması Ragibe, görücü usulü evlenmeyi kesinlikle kabul etmiyor, kendi toplumunun geleneklerini eleştiriyordur. Annesi bu konuda kızına söz geçiremez. Ragibe, aldığı eğitim ve yetenekleri sebebiyle etrafındaki erkekleri hiç beğenmez. Kılık kıyafetleri ve davranışları ona göre

değildir. Kendisi adeta bir manken gibidir ve moda dergilerinden gördüklerini kendi kıyafetlerine göre tasarlayarak giyinmektedir. Bir gün yanındaki hizmetçi kız ile beraber dolaşırken, kitap okumak için bir ağaç altına otururlar. Karşıdaki kahveye gelen bir genç dikkatini çeker. Kılık kıyafeti çok özenlidir ve titiz olduğunu belli eden davranışları aynı onun gibidir. Ayrıca yakışıklı ve etkileyici görünüyordu. Ragıbe, bu genç ile göz göze gelince çok heyecanlanır. Artık hayallerindeki adam, vücut bulmuş gibi hissediyordu. Birbirlerini görebilmek için benzer saatlerde, aynı yerde olmaya başlarlar ve zamanla bu durum tanışmaya doğru gider. O zaman ki gelenek ve toplum yapısına aykırı olarak Ragıbe kendisini selamlayan Kenan'a selam vermekten çekinmiyordu. İki genç mektup yoluyla iletişim kurdukça fikirlerinin ne kadar birbirine uygun olduğunu fark ederler ve birbirlerine aşık olup evlenmeye karar verirler. Anneleri, gelenekleri küçümseyen ve umursamayan evlatlarının evliliğe giden süreçteki tavırlarından dolayı çok mutsuz olup dertlenseler de ellerinden bir şey gelmiyordu.

Kenan'ın değişen tavırları Evlenen çiftin ilk ayları çok zevkli ve aşk dolu geçer. Yaptıkları aktiviteler rutin olarak tekrarlanmaya başlayınca ve belli bir süre geçince, Kenan sıkılmaya başlamıştır. Karısının piyano çalması bile kulağına kafa ağrıtıcı bir ses olarak geliyor, onun bu konudaki yorumlarından sıkılıyor ve konuşmaları geçiştiriyordu. Aslında müzikten hiç anlamasa da şimdiye kadar anlıyor ve bu konuya ilgili gibi davranmıştır. Kenan, ilişkinin başından beri Ragıbe'nin aksine kendi gibi olmamış, modern, Avrupalı ve ileri düşünceli biri gibi davranmıştır. Kendi ülkesinin adetlerini ve yaşayışını küçümsese de gösterdiği kişi değildir. Aslında içinde bulunduğu durum neyi gerektiriyorsa ona göre tavır alan biridir. Karısına olan sevgisi ve ilgisi azalınca, Ragıbe ile fazla zaman geçirmeye katlanamaz. Genelev gibi yerlerde karısını aldatmaya başlar. Bunun için sürekli yalanlar söyler.

Cabir'in planları Cabir, Kenan ile iş yeri dolayısıyla yakınlaşır. Kenan'ın zayıf noktalarını fark eder ve onu kullanmaya başlar. Gittiği eğlence yerlerine onu alıştırır ve bir yandan da Kenan'dan para sızdırır. En sonunda Kenan'ı, Vuslat ile tanıştır ve kadınla iş birliği yapar. Vuslat, güzelliği dillere destan kurnaz bir hayat kadınıdır. Didar'a karşı zaafı vardır ama bir şekilde tüm erkekleri kullanmaktadır. Vuslat, zengin erkekleri planlarla kendine bağlayıp parasını sömürüyor, Didar'da bu sayede geçiniyordu. Beraberliklerini gizlice devam ettiriyorlardı. Vuslat'ın âşıkklarının kışkandırılmaya ihtiyacı olduğunda, Didar ortaya çıkıyor, rolünü oynamaya başlıyordu. Cabir tüm bu planların içindedir. Kenan, Vuslat ile her ayrı düşüşünde bin bir hile ile ondan para koparıp arasını yapıyor gibi davranıyordu.

Kenan'ın basılması Vuslat'ın, Kenan'ın aşkını daha da körükleyip kendine bağlamak için sebepler uydurarak küstüğü bir dönem, Kenan yine onsuz yapamayacağını anlar. Ona göre geçici bir hevestir ama henüz Vuslat'a doymamıştır. Cabir'den yardım ister. Cabir, Vuslat'ın yeni bir aşığı olduğundan ve Vuslat'a kafayı taktığından bahseder. Kenan, kıskançlıkla bu duruma dayanamaz. İki birlikte Vuslat'ın çalıştığı Uncu Ahmet'in evine giderek bu birleşmeyi bozmaya ve Kenan ile Vuslat'ı barıştırmaya karar verir. Dedikleri gibi de yaparlar. Didar da göstermelik olarak, Vuslat'ı yeni tanımış ve onu kedine metres yapmak isteyen birisi gibi davranır. Kenan onları ayırmış gibi olur ve Didar aradan çekilir. O gece eğlence olup bitip, herkes odasına çekilince polis baskın yapar. Uncu Ahmet'in evini yeni taşıdığı mahalledekiler, onun hiçbir namazı kaçırmayan dindar görüntüsü altında bir genelev işlettiğinden şüphelenmiş ve plan yapmıştır. Bu baskın sonucu herkes karakolluk olur.

Ragıbe baskını öğrenir Ragıbe, sabaha karşı sıkıntı içinde, köşkün balkonunda otururken kocasını düşünüyordu. Aylardır kendisini eskisi gibi sevmediğini, bıktığını hissediyor fakat içine atıyordu. Kocasının onunla şehvet ve istekle birlikte olmadığını öpüşlerinden, sarılmalarından anlıyor fakat anlamazlığa geliyordu. Bu düşünceler ve kıskançlık içinde kıvrılırken bir telgraf gelir. Telgraf, Uncu Ahmet'in evine baskını düzenleyen kişi tarafından yazılmıştır. Kenan'ın babasının arkadaşısıdır ve oğlanın yaşam tarzı ve konuşmaları adamı çok kızdırmıştır. Bu sebeple Kenan'ın evine telgraf çekip, baskını anlatıp, karakolda olduğunu bildirerek ona ders vermek istiyordu. Ayrıca Vuslat ile olan münasebetinden de bahsetmiştir. Ragıbe, üzüntüyle sürekli ağlar. Olayı öğrenen annesi ve Şirin, kızın haline üzülürler. Hemen boşanması gerektiğini düşünürler.

Ragıbe ve Kenan'ın tartışması Kenan kısa süre sonra eve döner. Karısının olanları duyabileceğini düşünmez çünkü evleri Heybeliada'dadır. Fakat gelince Ragıbe kocasıyla yüzleşir. Kenan inkâr yoluna gider ve adamın kendisine sinir olduğu için iftira attığını söyler. Fakat Ragıbe uyanık davranmış, o gelmeden birini göndererek baskınla ilgili araştırma yaptırmış ve karakolu kontrol ettirmiştir. Kenan inkâra devam eder. İsim benzerliği dolayısıyla olabileceğini savunur. Ragıbe bir şartla kocasını affeder. Bir hafta boyunca evde, yanında kalacak, hiçbir yere mektup göndermeyecektir. İş yerine de doğru dürüst gitmediğini öğrenmiş, sürekli izin kullandığı çözmüştür. Bu sebeple Kenan iş bahanesi de üretemez. Ragıbe bu bir hafta da Kenan'ı ve baskını araştırarak,

işin aslı var mı öğrenecektir. Kenan, mecburen kabul eder. Vuslat'ı, Didar'dan kurtarmak için Mesut takma ismiyle Kadıköy'ünde bir ev tutmuş, Cabir'e dayayıp döşemesi ve Vuslat'ı yerleştirmesi için para vermiş, sonra eve gelmiştir. Kullandığı takma isim dolayısıyla, karısının olayı çözemeyeceğini düşünür. Karısının parası olmadan Vuslat'ı elinden çıkaracağını farkındadır. Bu sebeple boşanmamak için her yolu deneyecektir.

Vuslat'ın oyunu Kenan, bir hafta Vuslat'ın yanına gidemez. Sıkıntısını da belli etmemeye çalışır. Yeni tutulan evde ise Cabir, benli Faika, Didar ve Vuslat yaşamaya başlamıştır. Kenan'ın verdiği paralarla ikici el eşyalar alınmış, artan para cebe indirilmiş ama Kenan'a bir sürü borç çıkarılmıştır. Bir hafta Kenan gelmeyince Vuslat'a kızarlar. Fazla ters davrandığı için ondan uzaklaştığını düşünürler. Vuslat ise kendinden emindir. Kenan'ın geldiği günler Didar'ın çatı katında gizlice yatırılması kararlaştırılır. Vuslat, Kenan'ı kendine bağlamak için planlar yapar. Bir hafta sonra Kenan karısına akşam geleceğine söz vererek evden çıkar. Vuslat'a gider. Fakat Vuslat küsmüş ve alınmış gibi yapar. Onu bu eve kapattığını ama yalnız bıraktığını söyleyerek sitem eder. Karısından kıskanmış gibi davranır. Kenan, Vuslat'taki bu değişimi onu özlemesine yorar. Vuslat, ilişkilerinin sürmesinin şartı olarak kendinin en azından karısı kadar önemli olduğunu görmek olduğunu söyler. Kenan, ruhunun ona ait olduğunu söylese de ikna olmaz. Bir hafta boyunca onun yanında kalmazsa onu terk edecektir. Kenan, Vuslat'ı yapamayacağını bildiğinden mecburen bir hafta orada kalır.

Ragibe'ye gelen mektup Ragibe, gecelerce kocasını bekler ama Kenan gelmez. Onun, Vuslat'ın yanında olduğunu anlar. Fakat hala kocasından nefret edemiyor onun sevgisinden kurtulamıyor, ondan boşanması gerektiğini düşündükçe perişan oluyordur. Bu sırada Şirin ona başka erkeklerle ilgilenmesini önerir. Hatta Ömer Numan isimli bir gencin ona ilgi duyduğunu, kendisine zorla Hanımına iletmesi için mektup verdiğini söyler. Ragibe mektubun sıradan bir aşk mektubu olmadığını anlar. Ömer Numan'ın yazdığı mektupta, karısı tarafından birkaç kez kandırılıp aldatıldığı, sefil duruma düştüğü ama Ragibe'yi uzaktan fark edip ondan etkilendikçe içine düştüğü karanlıktan çıkıp, kendine çeki düzen verebildiği yazılıdır. Bir süredir Ragibe'yi de mutsuz görüyordur. Onunla dert ortağı olmak istiyor, arkadaşlık niyetiyle mektup yazdığını belirtiyordur. Ragibe yazılanları samimi bulur ama mektubu cevaplamaz ve Şirin'i de bu konuda uyarır.

Ragibe ve Kenan yüzleşir Kenan eve gelince karı koca arasında tartışma yaşanır. Kenan, annesinin hasta olduğunu ve onun yanında kalması gerektiği yalanını söyler ama Ragibe hazırlıklıdır. Bu yalanı söyleyeceğini düşündüğünden, annesinin evine birini göndermiş ve iki aydır annesiyle görüşmediğini anlamıştır. Kenan evlenirken eğitilmiş ve modern düşünceli biriyle evlenmiş olmaktan pişman olur. Her evlilik eninde sonunda birbirinden sıkılmaya gidiyorsa kandırabileceği, zengin bir kadınla evlenmiş olmanın en mantıklısı olduğuna kanaat getirir. Kenan, köşeye sıkışınca her şeyi kabul eder. Ragibe'nin de ısrarıyla, Vuslat ile olan ilişkisini, Vuslat'ı olduğu gibi anlatır. Fakat boşanmayı kabul etmez. Bu konuda geleneksel konuşmalar yapar. Ragibe sinirlenir. Artık kocası bambaşka biri gibi davranıyordu. Tartışmaları devam ederken Kenan rest çeker. Hem onunla evli kalacağını, hem Vuslat ile yaşayacağını söyler. Ragibe'ye de isyan etmeyip aile büyüğündeki kadınları örnek almasını tembihler. Ragibe, Ömer Numan ile konuşuyorlarmış gibi onu kışkırtmak ister. Kenan ilk anda kışkırsa da sonradan karısının ona olan ilgisinden emin olur. Daha da ileriye giderek, ikisinin evli kalarak istediği kişilerle birlikte olmaya devam edebileceklerini savunur ve evi terk eder.

Ragibe'nin, Vuslat'tan yardım isteği Ragibe kulaklarına inanamaz. Kocasının bu kadar ahlaksız önerilerde bulunacağını tahmin etmemiştir. Kenan'ı köşeye sıkıştırıp boşanmaya ikna edecek ya da bir seçime zorlayacaktır. Vuslat'a bir mektup yazmaya karar verir. Bu durum onun için zor olsa da iş birliği yapmaya mecburdur. Vuslat'a yazdığı mektupta, Ragibe'nin kendisini sevmediğini bildiğini ve ayrılmak istediğini fakat onun ayrılmadığını söyler. Vuslat'ı yargılamadığını, bu durum da herkesin suçu olduğunu fakat durum böyleyken Kenan'ı boşanmaya ikna etmek için yardımı gerektiğini belirtir. Mektubu yolladıktan sonraki gün cevap gelir. Vuslat kendisine nazik davrandığı için çok teşekkür ediyor ve yardım için söz veriyordur. Kenan'ın onun yanında olduğunu, gitmesine izin vermeyeceğini ve o gün Ragibe'nin de gelip yüzleşebileceğini yazar.

Ragibe'nin, Kadıköy'ündeki eve gidişi Ragibe, Şirin ile beraber Kadıköy'ündeki eve gider. İçeri buyur edilir ve Vuslat'ı beklemeye başlar. Evin dekoru ve temizlik bakımından hali, Kenan'ı hiç yansıtmıyordu. O an Kenan'ın, Vuslat ile dudak dudağa olan fotoğrafını fark eder. Üzüntüsü ve kızgınlığı artar. Vuslat gelince onun ne kadar güzel olduğunu görerek kıskanır. Kenan'ın kendince sebeplerinden onu boşamayarak bu hayata mahkûm bırakmak istediğini anlatır. Kenan'ı bir seçime zorlayarak tercih yaptırmak zorunda bırakmalarını teklif eder. Ragibe'ye göre Kenan, Vuslat'ı sevdiğinden onu tercih edecektir. Ama Vuslat bu durumun onun için riskli olduğunu, bu durumun

sadece Ragıbe'nin işine yaradığını savunur. Ayrıca Kenan boşanmayacağına dair her zaman kesin konuştuğu için vazgeçiremeyeceğini düşünüyordur. Konuşmaları sonrası Ragıbe Vuslat'ı ikna etmiş gibi görünür.

Ragıbe ve Kenan'ın boşanması Vuslat, Kenan'a durumdan bahsetmeden onu salona getirir. Kenan, onu şehvetli bir şekilde öperken salona girer ve Ragıbe'yi karşısında görünce şaşırır. İzinsiz şekilde evine gelmesinden dolayı ona kızar fakat Ragıbe dik durup, içinde bulunduğu durumu Kenan'a yansıtmaya susmak zorunda kalır. Ragıbe, boşanma konusunda ısrar eder. Kenan kimsenin karışamayacağını, onu boşamayacağını ve Vuslat'tan vazgeçmeyeceğini söyler. Ragıbe, bu tavır karşısında kendisini düşürdüğü bu duruma, seçtiği kadına ve hayata dair düşüncelerini daha yüksek sesle haykırmaya başlamıştır. Vuslat ise kendisi ile ilgili söylenenlere kızar. Boşanma konusunda hiçbir talebi olmadığını ve karışmadığını dile getirmiştir ama konuşma hararetlendikçe Ragıbe'yi kızdıracak sözler de söyler ve nispet yapar. Ragıbe ise artık daha fazla dayanamaz ve gizlice getirdiği silahı çekerek Kenan'ı tehdit eder. Şirin'de bıçak çıkarır. Kenan ve Vuslat şaşırır. Vuslat, Kenan'a boşanmasını, yoksa onun aşkından delirmiş gördüğü karısının onları bir şekilde öldürüleceğini söyler. Kenan ise razı olmuyor bahaneler uyduruyordur. Bu kez Vuslat daha fazla dayanamaz ve rest çeker. Çok kararludur. Karısını boşamazsa bir daha onunla görüşmeyecektir. Kenan karısının parası olmadan kısa zamanda Vuslat'ın onu terk edeceğini biliyordu ama yine de ondan bu şekilde ayrılmayı göze alamaz ve karısını boşar. Ragıbe uyanık davranır ve hemen sokaktan iki şahit bularak, kağıt üzerinde boşanmanın gerçekleşmesini sağlar ve işini garantiye alır.

Kenan, ailesini kandırır Kenan, boşandıktan sonra Vuslat'ın yanında kalmaya başlar. Bir süre sonra iş yerinden kovulur çünkü işini çok ihmal etmiştir. Oradan gelen para az da olsa bir şekilde Kadıköy'ndeki evi geçindirmesine yardım ederken tamamen parasız kalır. Aklına annesinin, kız kardeşi için bankada tuttuğu para gelir. Fiziksel olarak sorunlu ve evlenmesi zor olan kız kardeşinin talibi olabilsin diye annesi bu parayı bankada saklıyordu. Kenan, kardeşinin evliliğinin tek garantisi olan bu paraya göz dikmiştir. Annesinin ve kız kardeşinin yanına giderek, bu parayı iki katına çıkarabilecek bir fırsat bulduğunu söyler ve kadının anlamadığı bir takım ekonomik terimler kullanır. Annesi birkaç komşusuna danışır ve kararsız kalır fakat Kenan o kadar çok dil döker ki kadın sonunda ikna olur. 700 lira olan paranın 100 lirasını verir.

Vuslat'ın yalanları Kenan, bu parayı Vuslat'ı memnun etmek için kullanır. Vuslat da aksine daha çok israfa, para saçmaya başlamıştır. Paralar bir buçuk ayda biter ve Kenan bir gün çok telaşlı şekilde annesinin yanına gider. Hiç umulmadık bir aksilik olduğunu, yüz lirayı kurtarmak için yüz liraya daha ihtiyaç olduğunu söyler. Annesi ayılıp bayılır. Kıyameti koparır. Kardan ziyade eski parayı yerine koyma derdine düşer. Kenan ilk seferden sonra annesini kandırmakta zorlanır ama üç gün sonra ikna edebilir. Annesini ikna etmek için geçirdiği günlerden sonra parayı alır almaz Kadıköy'ndeki eve gider. Gittiğince saat epey geç olmuştur. Vuslat'ın odasının ışığından gölgeler seçer. Bir gölgenin Vuslat'a ait olduğuna emin olur ama diğeri iri bir adama benziyordu. İçine kurt düşer ve gizlice eve girmeye karar verir. Bir zaman bekledikten ve herkesin uyuduğundan emin olduktan sonra hırsız gibi eve girer. Vuslat'ın odasının penceresi yüksekte olduğu için odadaki kişi pencereden atlayamaz diye düşünür ve odanın kapısına dayanır. Vuslat odanın karanlık olduğunu, önünü göremediğini, ayılamadığını bahane ederek oyalanır. Kapıyı açtığı anda Kenan odayı arar, pencerenin pervazlarına bakar ama kimseyi göremez. Vuslat'ta aldatılmaktan şüphelendiğini anlar ve kavga çıkarır. Kenan haklıyken haksız duruma düşer. Fakat Vuslat'ın cazibesine dayanamaz ve özürler dileyerek onunla birlikte olur.

Kenan'ın evden kovuluşu Bu birliktelikten sonra Kenan yatsa da gözüne uyku girmez. Hala gölgeyi düşünüyordur. Birden bir horultu duyulur. Diğer odadan gediğini düşünür fakat sonra anlar ki horlama sesi kendi odalarından geliyordu. Vuslat'ın olmadığı aşikârdır. Işığı açar ve yatağın altına bakar ki Didar yüz üstü, yarı çıplak yatak altında yatıyor ve uyuya kalmıştır. Vuslat olay çıkarmaması için Kenan'a yalvarır. Onu zorladığını, korkusundan, ikisine de zarar vermesin diye boyun eğdiğini söyler. Kenan daha önce kendisine söylemediği için kızınca, Kenan'ı öldürmesinden korktuğunu iddia eder. Kenan tabancasını arar ama yerinde yoktur. Didar'i teklemeye başlar. Fakat ne olduğunu anlayamadan Didar yatağın altından çıkar ve Kenan'a birkaç yumruk vurarak onu kapı önüne atar.

Kenan'ı saran düşünceler Kenan, tüm gece yürür, yaşadıklarını ve tercihlerini sorgular. Her şeyin olması gerektiği gibi yaşandığını, seçimlerin bir tür gereklilikten doğduğunu savunur. Nefis denen şey varsa ve başka türlü davranmak elinden gelmiyorsa, suçlu olan yoktur, sonuçlar vardır diyerek vicdanını rahatlatır. Sabah olduğunda bir kahve ve nargile söyleyip otururken, abdest alan bir hamal görür. Elleri ve ayakları kirli, nasırlı olan adamı incelerken kendince yorumlar. Tek derdi aç kalmamak

ve Allah'ın emirlerine uymak olan bu hamal gibi insanlar hayat için gerekli olan inançları ve duyguları yaşatıyor diye düşünür. Kenan'a göre; eğitimsiz, toplumun en küçük, en aşağı insanı görüldüğü halde gerçekte en büyük, en önemli uzvudur. Bugün geldiği noktada, onu yaratana, taşlara, dağlara secde etmeye, herkese kardeşlik göstermeye ihtiyacı vardır.

Camide yaşananlar Kenan bu sinir buhranı içinde koşarak hamala sarılır. Bu düşüncelerini uzun uzun anlatmaya girişir. Hamal hiçbir şey anlamaz ve onu kedinden uzaklaştırmaya çalışır. O ve etrafa toplanan birkaç kişi Kenan'ın deli olduğunu düşünür. Fakat konuştukça onu ermiş sananlar çıkar ve kalabalık büyür. Kenan'a abdest almayı, namaz kılmayı ve zar zor bir dua okumayı öğretirler. Kenan, camide namaz kılarken aklındaki düşüncelerden kurtulamaz. Halbuki o, hemen Allah aşkıyla dolacağına, tüm kirlere ve düşüncelerden arınıp uzaklaşabileceğini düşünmüştür. Secdeden kalmayınca cemaat başına üşüşür ve onu kaldırmaya çalışır. Fakat bir kısım ona dokunmamalarını, bazı uhrevi kişilerin Allah ile arasında başka bir ilişki olduğunu söyleyince onu rahat bırakırlar. Kenan biraz daha kalsa kendisinin iyice kutsal ilan edileceğini anlar ve halkın nasıl kandırılacağını fark eder. Annesinin yanına gider.

Kenan'ın evine dönüşü Zehra Hanım, oğlunun aylarca ortada görünmemesine alışkındır ve çabuk dönüşüne şaşırır. Kılık kıyafeti derbederdir. Yorgun, üzgün, perişan görünüyordur. Annesi 200 liranın ortadan kaybolduğunu anlar ve oğluna sorular sorar. Kenan kaçamak yanıtlarla geçiştirir. Hidayete eriştiğinden, iyice düzeldiğinden, namaza ve ibadete başladığından ve şimdi caminden geldiğinden söz eder. Kadın en azından doğru yolu bulduğu ve hiçbir zaman alakası olmadığı halde dine yöneldiği için memnun olur. Kenan'a kurşun döktürür. Kenan bu şekilde sorgudan ucuz kurtulmuş olur.

Kenan'ın zaafı Kenan sakin kalıp düşünmeye başlar. Kadıköy'ndeki evi kiralayanın kendisi olduğu, masraflarını kendisini karşıladığı aklına gelir. Ayrıca 100 lira da dün cebinden aşırılmıştır. Polise giderse onların hakkından gelebileceğini üşünür. Hepsini korkutmak için Kadıköy'ndeki eve gider. Hepsini onu güler yüzle karşılar. Didar yoktur. Dün akşam hepsini dövmüş ve gitmiştir. Morluklarını ve berelerini gösterirler. Kenan, Vuslat dahil hepsine iyi olmuş diyerek sinirini gösterir. 100 liradan da haberleri yoktur. Didar'ın çalmış olabileceğini anlatırlar. Kenan çok öfkelidir ama Vuslat ona vücudundaki morlukları gösterirken ona olan tutkusu harekete geçer. Onu affeder ve duygularına yenik düşerek onunla birlikte olur.

Bankadaki paralar Evde her gün eğlence yaşanmaya, keyif sürülmeye başlanır. Kenan, aşkının zirvelerini yaşar. Fakat parasızlık belini büker. Evden banka senetlerini ve mührünü çalar. Annesinin benzeri bir kadın elde eder. Onu bankaya götürür ve kala 500 lirayı alır. Annesi bankadaki bu paranın nasıl kaybolduğunu anlayamaz. Kenan bir yandan paranın tanıtı çıkarır, bir yandan idareli harcamaya çalışır. Çünkü para bitince Vuslat da onunla olmayacaktır.

Didar evi basar Bir gece hepsi yataklarındayken, Didar ve külhanbeyi bir arkadaşı naralarla kapıya dayanır. Açmazlar ama kapıyı kırıp daha kötü olacağını anlarlar. Kenan, önce silahıyla saldırmayı düşünür ama Didar'ın kuvvetini bildiğinden cesaret edemez. Bir anda Faika kapıyı açar. Didar ve arkadaşı içeri girer. Kenan odadan onları dinler. Kenan'ı, Didar'ı gönderene kadar görünüp, fenalık etmemesi için dolap gibi bir yere koyup önünü sandıkla kapatırlar. Eğlence başlar. Kenan uğraşır ama kapıyı açamaz. Onu orada unutmuşlardır. İçeridekiler hiç de zorla eğleniyor gibi değildir. Gelen sesler eğlendiklerini gösteriyordur. Bir süre sonra sesler kesilir, herkes uyumuştur. Cabir tualete giderken Kenan'a kapıyı açar. Kenan Vuslat'ın odasına gider ve ikisini aynı yatakta görür. Vuslat, Didar'a sıkı sıkı sarılmıştır ve hiç de zorla sarımlı gibi durmuyordur. Kenan, silahını alır ve ne yaptığını bilemeden iki el ateş ederek kaçır. Kimseyi öldürdü mü, yaraladı mı farkında değildir.

Vuslat, Kenan'ı ikna eder Kenan, birkaç gün Beyoğlu'nda köhne otellerde kalır. Kadıköy'de cinayet haberi var mı, yok mu anlamaya çalışır. Sonunda sadece silah sesi duyulduğunu ve polise bir şikâyet olmadığını anlar. Eve geri döner. Cabir'i evlerin yakınındaki bakkala çağırır. Didar, sinirden yine hepsini dövmüştür. Silahtan çıkan kurşun Kenan'ın fotoğrafından başka kimseyi vurmamıştır. Kenan, Vuslat ile yüzleşir. Vuslat mecburen onunla birlikte olduğunu, korkudan sarıldığını söyler ve Kenan ikna etmeye girişir. Sonunda her çekişmede olduğu gibi Vuslat cazibesi ile Kenan'ı yumuşatır.

Kenan parasız kalır Kenan'ın kalan bir kaç yüz lirası da bitmeye yüz tutar. Aydan aya masrafı kısıtıkça kısar. Kenan ile Vuslat arasında kavgalar başlar. Kenan bir yerden yüklü miktar para geleceğini söyleyerek idare etmeye çalışır ama Vuslat ona inanmaz. Her fırsatta onu aşağılar. Artık Vuslat açıktan açığa başka müşterilere gider. Bu konuda söyleneceğine ona baktığı için dua etmesi gerektiğini söyler. Didar Bey ise tavan arasındaki yatağında yatmaktan sıkılmıştır. Açık açık hep

Vuslat'ın yatağında yatmaya başlamıştır. Kenan dayak yememek için korkudan saklanmak zorunda kalıyordu. Vuslat, Kenan'ın parasız kaldığını ve ondan kurtulmak istediğini Didar'a anlatır ama hırpalamadan onu kovmasını ister. Bir gün Vuslat yokken Didar, Kenan'ı yaka paça evden kovar. Bir daha gelirse diye de tehdit ederek korkutur.

Vuslat'ın Mısırlı sevgilisi Evden kovulan Kenan, perişan ve sefil bir haldedir. Olanlardan yine Vuslat ı suçlamaz. Haberi olsa Didar'a izin vermeyeceğini düşünür. Bazı eşyalarını rehinciye bırakır ve kötü otellerde yirmi gün geçirir. Vuslat'ın ayrılığına daha fazla dayamaz ve gitmeye kara verir. Gittiğinde ona Faika kapıyı açar. Çok kötü şeyler olduğunu söyler ve anlatmaya girişir. En başından beri Vuslat ile onu kandırıp paralarını yediklerini, geçinmek için Cabir ve onunda Vuslat ile anlaşmaya mecbur olduklarını söyler. Didar da hep işin içindedir ve Kenan'dan onunla olan işbirliklerini gizlemişlerdir. Son zamanlarda Vuslat, Kenan'ı hayatından atmayarak paravan olarak kullanmıştır. Bulduğu çok zengin Mısırlı sevgilisinin varlığını Didar'dan bu şekilde gizleyebilmiştir. Bir sabah sevgilisiyle kaçmıştır ve artık onunla evlenip Mısır'da yaşayacaktır. Didar olanlardan sonra yine Faika ve Cabir'i dövmüş, bu sırada bütün borçlar olduğu gibi onların üstüne kalmıştır. Didar evdeki tüm eşyaları da satmış, onları korkutmuştur. Cabir ve Faika şimdi aç, susuz, borç içinde, eşyasız evde kalıyorlardır. Kenan anlatılanlara inanamaz. Odalara bakar ve Vuslat'ı bulamaz. Çıldırılmış gibi ağlayarak evden ayrılır.

Kadıköyü'ndeki ev boşalır Kenan kendini bilmez halde oradan oraya gider. İstanbul'dan uzaklaşır. Bitik halde rast geldiği her yerde konaklar. Vuslat'a olan aşkı onu bitirmiştir. Aklından kalbinden hala onu çıkaramaz, olanları kendince yorumlar. Günler sonra belki sevgilisiyle bozuşup gelmiştir diye İstanbul'a dönmeye karar verir. Her an her şey olabileceğini düşünür. Kadıköy'e döner, evin kapısını çalar ama kimse açmaz. İhtiyar bir komşu, içeride kimse olmadığını söyler. Cabir efendiyi polisler yakalamıştır. İhtiyar kadında kaçmıştır. Kenan'da aranıyordu. Kenan, ne yapacağını bilmez. Çaresiz ve kimsesiz kalmıştır. Annesinin evine dönmek ister.

Zehra Hanım'ın ölüm haberi Kenan, eve gittiğinde kötü bir şeyler olduğunu anlar. Kapıyı ona Faika açar. Faika, tam bir Müslüman, dindar kadın görüntüsü içine girmiştir. Gidecek yeri olmadığını, ne usul gerekiyorsa öyle yaşayacağını, onun Kenan'a Vuslat'tan yadigâr kaldığını söyler. Kenan şaşkınlık içindedir. Ne diyeceğini bilemez. Oradaki komşuları da Faika'dan etkilenmiştir. Fakat sonra anlar ki annesi ölmüştür. Paraların ortadan kaybolmasına dayanamamış, üzüntüden bir süre sonra vefat etmiştir. Kenan, kız kardeşinin perişanlığını da görür ve suçluluk hissi artar. Her şeyden kaçmak ister ve evden uzaklaşır. Ama annesinin hayali peşini bırakmaz.

Kenan'ın, Ragibe'ye dönüşü Felaketlerin üst üste gelişi Kenan'ı iyice sarsar. Düşünceler beynini kemirir. Daha önce hiç gitmediği, oldukça kirli ve ucuz görünen bir meyhane bulur ve orada içer. İçtikçe sarhoş olur. Birtakım düşüncelerle aklına Ragibe gelir. Kendisini bir tek onun sonsuz sevgisinin toparlayacağını, onunla evlenirken önem verdiği her şeyin ne kadar doğru olduğunu düşünür. Karısının onun düzelmesini beklediğinden şüphesi yoktur. Meyhanede kayıkçı olup olmadığını öğrenir ve pazarlıkla adaya gitmek için plan yapar. Hemen yola çıkarlar. Kenan'ın aklından yine bin türlü şey geçer. Açık hava ile biraz ayılır. Ragibe'nin evine doğru gider. Odanın balkon kapısı açıktır. Gizlice buraya tırmanır ve yatakta birbirine sarılıp yatan iki kişi görür. Başka biri olabileceğini düşünürken iyice yaklaşır ve eski karısının bir adamla sarmaş dolaş uyduğunu ve yarı çıplak güzelliğini fark eder. Ne yapacağını şaşırır. Büyük bir öfke hisseder. Hakkı olmadığını biliyor ama aldatılmış gibi hissediyordu. Ragibe'nin gayri meşru bir ilişki içinde olmasını kabullenemez. O anda bir mektup gözüne ilişir. Meraktan bakam gereği duyar. Oradaki bilgilerden anlar ki karısı evlenmiştir.

Kenan'ın acı sonu Kendini kontrol etmeye ve kimse uyanmadan gitmek ister ama sinirleri bozulur. Çıkardığı garip seslerden odadakiler uyanır. Ragibe, Kenan'ı tanımaz. Sakal ve bıyıkları birbirine karışmıştır. Elbiseleri oldukça kirli ve eskidir. Perişan görünüyordur. Eski bakımlı ve titiz Kenan ile alakası yoktur. Kenan zor da olsa kendini tanıtır ve amacının hırsızlık olmadığını söyler. Ragibe şaşırır. Ona yaptıklarından sonra yine de bu halde olmasına çok üzüldüğünü söyler. Ragibe mutluluğunun bozulmasından çok korkuyordu, Kenan'ın en maksatla geldiğini anlamamıştır. Eski kocası ona geri dönmek umudu ile geldiğini itiraf eder ama evlendiğini bilmediğini belirtir. Kenan gitmek için tekrar balkona yöneldiğinde onu durdururlar. Ragibe, Ömer Numan ile evlenmiştir. Kocası bu durum karşısında şiddete başvurmamış ve Kenan'a kibar davranmıştır. Onu kapıya kadar geçirir. Kenan, Heybeliada'da deniz kenarına gider ve kayaların üstüne yığılır. Annesinin hayaliyle baş başa kalır ve dıştan ve içten iki ayrı ruh hali ile varmış gibi bir hal içine girer. Donmuş bir cisim gibi kayaların üstünde, yüzünde acı bir gülümsemeyle kalır.

TEMALAR

Batılılaşma algısı Medenileşme ve batılılaşmanın, sadece şekil olarak algılanıp, kendi kültürel ve ahlaki gerçekliğinin göz ardı edilmesi sakıncalı bir durumdur. Kenan karakterinin batılılaşmayı yüzeysel olarak algıladığı görülmektedir. Gelenek ve göreneklerine tepeden bakan, kıyafetlerine fazlasıyla önem veren, gerçekte ilgilenmediği halde sırf temsil ettiklerinden dolayı müzik, kitap ve modernlik konuları ile ilgili olan bir karakterdir. Romanın ilerleyen bölümlerinde de tutarsız davranışlarıyla bu durumu kanıtlar. Aynı şekilde de Ragıbe, sadece dış görüntüsü sebebiyle insanlara ön yargıyla yaklaşmış ve bu ön yargılar sonucu Kenan'ı yeterince tanıyamamıştır.

Ahlaki değer ve tutumlar Hayatlarının kötü şekilde son bulmasının sebebi, insanların kendi davranışları ve tercihleridir. Ragıbe'nin kendi çabaları sonucu, ikinci denemesinde elde ettiği mutlu evlilik; Kenan'ın pişmanlıklarla dolu ve çaresizlik içindeki acı sonu, karakterlerin ahlaki değerlerinin, tutum ve davranışlarının getirisi olarak karşımıza çıkar. Ayrıca aynı ahlaksızlığı paylaşan kadın ve erkeğin, eşit şekilde bu durumdan sorumlu olmamasına da eleştiriler söz konusudur.

Doğu-Batı çatışması Eski ve yeni arasındaki çatışma, doğu batı kültür çatışması olarak yansımıştır. İyi bir eğitim alan Ragıbe'nin gelenekleri küçümsediği, kadın erkek ilişkilerine dair eşitlikçi ve modern düşüncelerinin geleneksel yaşam sürdüren toplumda karşılığı olmadığını vurguladığı görülür. Batılı eğitim modeli ve alışkanlıkların yeni ve modern olan, doğu kültürünün yeniliklere karşı ve geleneklere bağlı olan tarafta olduğu algılanmaktadır. Ragıbe'nin, annesi ve çevresiyle olan çatışması bu durumun örneklerindedir.

KARAKTER ANALİZİ

Kenan (Bencil)

Karakter Kenan, sadece kendi zevk ve duygularını önemseyerek, çevresindekileri umursamamış, sorumluluklarını yerine getirmemiş, bencil bir karakterdir. Her durumda kendisini haklı görecekten sebepler bulmuştur. Bir yandan başka bir kadınla olurken, diğer yandan eşinin parası için evliliğini sürdürmeye çalışmış, Ragıbe'yi aldatmıştır. Kendi çıkarlarını önemseyen, ahlaki değerlerinin olmadığı görülür. Vuslat'ı elinde tutabilmek için annesi ve kardeşine yalanlar söylemekten ve onları dolandırmaktan çekinmez. İradesiz, nefsinin peşinden sürüklenen bir karakterdir. Tutarlı değildir, duruma göre fikir ve davranışlarını değiştirmiştir. Romanın sonunda pişman olup, yaptıklarından dolayı vicdan azabı çekse de, bu noktaya ancak her şeyini kaybettiğinde ve başka çıkış kapısı kalmadığında ulaşabilmiştir.

Aktivite Keyfine düşkün ve rahat yaşamayı seven Kenan, nargile içmeyi ve içkili eğlenceleri sevmektedir. Evliliğinin ilk yıllarına kadar kültür ve sanat konusunda ilgili görünmüş, oldukça bakımlı ve titiz dolaşmış, Avrupa kültürünü kendine örnek almıştır. Fakat zaman ilerledikçe kendisini farklı biri gibi göstermek için ilgi alanlarını bu şekilde gösterdiği belli olmuştur, Özellikle Vuslat ile birlikte olmaya başlayınca sık sık âlemlerle geçen fakat düşkün bir yaşamı olmuştur. Devlet dairesinde görevlidir ama sürekli işlerini aksattığından bir süre sonra kovulur ve işsiz kalır. Kendi yaşamıyla birlikte ailesini de sıkıntılı durumlar içine sokar.

ÖRNEK ANILAR

Bencil/Kendini beğenmiş Kenan, herkesi küçük görüyordur. Kendi düşüncelerini ve bildiklerini ise hayatın gerçeği zannediyordur. Cabir'e akıl verir ve kendi bencilliğini bu düşüncelerle ortaya koyar. "Kulak verme, öbür taraf masaldır. Hayat da budur. Saadet de budur, hepsi budur. Şimdi benim zevk almamın son derecesi Vuslat'dır. Beni bundan geri koymak için alemin dedikodusu, evdeki karımın ağlaması falan filan bana vız gelir."

Çıkarıcı/Paragöz Kenan bencil ve çıkarıcı bir karakterdir, karısını zengin olmasından dolayı boşamak istemez. Bu konuda önceleri iyilikle daha sonra oldukça kaba bir şekilde Ragıbe'yi mutsuz olduğu evliliğin boyunduruğu altında tutmaya çalışır. "Vuslat'a olan sevda dalaveresi, Ragıbe Hanım'ı nikâhında bulundurmamakla döndürebilirdi. Ondan bıksa da, nefret etse de bu zorluk yüzünden boşayamazdı. Her ne olursa olsun işi idare etmeye, elden geldiği kadar iyi geçinmeye, yüze gülmeye mecbur idi."

Yalancı Ragıbe, Kenan'ın yalanını kanıtlamak için karakoldan aldığı bilgileri öne sürerken bile Kenan yalan söyleme devam eder. Çıkarları için annesine, karısına ve çevresine kolaylıkla yalan söylemiş v

onları kandırmaya çalışmıştır. “Kulağıma çalındığına göre, dün gece sahiden de Aksaray taraflarında böyle bir baskın gürültüsü olmuş. Basılanların içinde Kenan adlı bir delikanlı var ise beni onunla karıştırarak bu şekilde benden intikam almak istiyor.”

Prensipsiz/Tutarsız/Geçimsiz Önceleri yalanlarla Ragıbe'den ayrılmayan Kenan, gerçekler ortaya çıkınca onunla açık açık konuşur. Evli kaldıkları sürece onunda başkalarıyla birlikte olabileceğini söyler. Fakat karısına bu durumu savunurken Vuslat'ı başkalarından kıskanarak olay çıkarıp tutarsız davranmaktadır. “Seni bırakmayacağım... Vuslat'la yaşayacağım... Ömer Numan'ın da sana mübarek olsun.”

Vuslat (Çıkarıcı)

Karakter Vuslat karakteri, kendi çıkarları için her türlü ahlaksızlığı yapmakta, yalan söylemekte ve insanları kullanmaktadır. Güzelliği ve çekiciliği sayesinde erkekleri kendisine bağlar. Onlara karşı sürekli yapmacık davranır. Hayatındaki erkeklere karşı sadakatsizdir ve bunu normal bir durum olarak değerlendirmektedir. Kurnaz ve eğlencelidir. Kendine güvenli, açık sözlü biridir. Kendi çıkarlarına ve isteğine en uygun kişi ile birlikte olur. Parayı ön planda tutar. Bu sebeple güvenilmezdir.

Aktivite Önceleri genelevde çalışan Vuslat, Kenan'ın ona ev tutmasıyla, kendi evinde aynı işleri yürütmeye başlar. Önceleri gizli yapsa da daha sonra Kenan'dan gizleme gereği duymaz. Etrafındaki erkekleri memnun etmek, bazen de alıştığı yaşam biçimi olması dolayısıyla sık sık müzikli, içkili eğlencelerde yer almaktadır. Bakımına, dış görünüşüne önem vermektedir.

ÖRNEK ANILAR

Açık sözlü/Umursamaz Vuslat, ona aşık olan Kenan ile açık açık konuşur ve kimseye bağlanmayacağını söyler. “Beyefendi, ben senin gibi uzun hikmetler bilmem. Benim bildiğim bir atasözü vardır. ‘Bir çiçekle yaz olmaz’ derler. Bu da benim için bir felsefedir. Bir erkeğe mal olup oturamam. Bu erkeğin adı ister Kenan Bey olsun, ister Şadan Bey. Hepsi benim için birdir.”

Kaba/Duyarsız/Acımasız Ragıbe, Kenan ile yüzleşirken Vuslat'ın yaşadığı hayatı küçük görmüştür. Vuslat bu duruma sinirlenir ve Ragıbe'nin daha çok canını acıtmaya çalışır. “Neremi satarsam satarım. Senden izin alacak değilim. Kocan senin gibi basur solunanı sıska bir karı ile yaşamaktan bıkmış da beni seçmiş. Kabahati neye ona buluyorsun? Çatla, patla, işte Kenan benimle yaşayacak. Benim yumuşak koynumda yatacak... Sende koca sevgisinden mahrum kalarak nikâhının esiri olup kalacaksın.”

Paragöz Vuslat için en önemli şey paradır. Bunu da her seferinde açık açık dile getirir. “Benim geçmişim karanlık, sefa sürece zamanım işte bu zamanımdır, onu da seninle yoksulluk içinde geçiremem. Herkes kesesine göre dost sevmelidir. Benim istediklerimi yapamazsan bunu yapacaklar çok bulunur.”

Ragıbe (Ahlaklı)

Karakter Ragıbe, modern ve yetenekli bir kadındır. Kafasına uygun arkadaş edinemez ve evlenmeyi isteyeceği özellikleri olan bir erkek bulamaz. Kadın erkek ilişkilerinde batıyı örnek alır ve eşitlikten yanadır. Akıllı ve ahlaklı bir kadındır. Kocasına çok aşık olmasına rağmen o dönem ki şartları kabul etmeyerek ondan vazgeçmesini bilmiş ve cesur hareketlerle kocasının onu boşamasını sağlamıştır. Kenan ile ilgili yaşadığı olaylarda duygusal, sadık ve merhametli olduğu görülür.

Aktivite Babası tarafından eğitimine özen gösterilmiş Ragıbe, kitap okumayı çok sever. Yürüyüş yapmaya çıktığında bile, kendisine vakit geçirecek bir ağaç altı bularak kitap okumaktadır. Evlenmeden önce, yanında Hristiyan bir hizmetçi ile uzun uzun yürüyüşler yapmaktan hoşlanmaktadır. Piyano çalar ve müzikle ilgilenir. Yaşadığı döneme göre modern düşüncelere sahiptir. Bilgisi ve yeteneği sayesinde kendi kıyafetleri tasarladığı ve çok şık giyindiğini anlaşılmaktadır. Eğitiminde yabancı dil de öğrenmiştir. İyi bir eğitim almıştır, donanımlıdır ama o dönem şartlarında çalışmadığı, üretim içinde olamadığı için kendine ait bir dünya da yaşar.

ÖRNEK ANILAR

Ön yargılı /Dış görünüşü önemseyen Ragıbe, dış görünüşe önem vermektedir. Etrafındakileri görünüşlerine göre yargılamaktadır. Bu sebeple kimseyi beğenmemektedir. “Genç Ragıbe için kıyafet,

giymiş olanın ruh aynası demektir. Bütün insan vasıflarını, terbiye soyluluğunu, fikir olgunluğunu orada arardı. Kıyafeti moda uygun olanın tahsili, ahlakı her şeyi de düzgün olur sanırdı.”

Akıllı/ Tedbirli Akıllı bir kadın olan Ragıbe, kocasının yalanlarını ortaya çıkarmak için doğru hamleler yapar ve Kenan'ı köşeye sıkıştırır. Kolay kandırılmayacağını ona gösterir. “Senin böyle hile yapacağını düşünerek sıcağı sıcağına yalanını yüzüne çarpmak için iki gün evvel Dilaver'i İstanbul'a annenin evine gönderdim. Kadın evde bile yokmuş. Beşiktaş'a misafirliğe gitmiş. Dilaver evi öğrenmiş. Oraya kadar uzanmış annenle görüşmüş.”

Yenilikçi/Kendine güvenen Kenan, Ragıbe'nin aldatılmayı kabullenmemesine sinirlenir. Ona göre Ragıbe, eskiden olduğu gibi yaşadıkları bu durumu kabullenip isyan bayrağını indirmelidir. Ragıbe ona göre köhne olan bu düşünceleri asla kabullenmez. “Ben indirmem. Büyükannemin annesinin zamanı artık geçmiştir. Yeniçerilik zamanında yaşamıyoruz. “